

//editorial//

Više od dvadeset godina nakon raspada Jugoslavije u sferi naučnog istraživanja može se uočiti jedna zaista paradoksalna situacija: istraživački centri koji su do početka devedesetih godina prošlog veka pripadali jednom zajedničkom akademskom prostoru, pokušavaju da se iz novog (nacionalnog) konteksta, u kome deluju, svaki za sebe povežu sa drugim međunarodnim istraživačkim institucijama, a da pritom ne postoji skoro nikakva saradnja između samih tih centara. Iako sporadični i uglavnom individualni kontakti postoje – neki nikada nisu ni bili prekinuti – mesta za uspostavljanje jedne (nove) naučne javnosti na postjugoslovenskom prostoru ima više nego dovoljno. Zajednička naučna javnost pritom je uslovljena ne samo nekadašnjom zajedničkom institucionalnom strukturom ili jezičkom povezanošću. Već površan pogled na teme, teorijske pristupe, odabrane metode, ali i probleme novijih istraživanja, pre svega u oblasti društvenih nauka, u ovoj regiji ukazuje na niz sličnosti. Sve češće se na sad već međunarodnim naučnim skupovima „otkriva“ u kojoj meri su istraživači u regionu u svom radu zapravo upućeni jedni na druge. Ta neophodnost saradnje odnosi se kako na mogućnosti korišćenja određenih istorijskih arhiva tako i na dostupnost samih rezultata istraživanja. Iako je upravo ovo poslednje svakako olakšano tehnološkim razvojem, pre svega digitalizacijom, pokušaji da se stvori jedan zajednički forum za razmenu informacija u oblasti nauke, i dalje su veoma retki.

Časopis *jugoLink.Pregled postjugoslovenskih istraživanja* predstavlja pokušaj stvaranja upravo jednog takvog foruma. Cilj je dakle promocija najnovijih naučnih radova pre svega (iako ne isključivo) mlađih istraživača sa područja nekadašnje Jugoslavije. Publikovanjem radova koji potiču iz različitih „naučnih škola“ na ovom prostoru, a koje su već godinama uglavnom odvojene jedne od drugih, pre svega se dobija jedinstven uvid u njihov izbor tema i interesovanja. Osim toga, otvara se mogućnost poređenja istraživačkih rezultata, metoda i teorijskih pristupa.

Tekstovi objavljeni u časopisu namenjeni su dakle postjugoslovenskoj naučnoj javnosti, ali isto tako i istraživačima sa nemačkog govornog područja kao iz šireg međunarodnog konteksta koji su zainteresovani za jugoistočnu Evropu. S obzirom na niz naučnih ustanova čiji je predmet istraživanja upravo ovo područje, časopis ovog profila izlazi u susret potrebi stalnog informisanja o novim studijama iz regiona. Tekstovi publikovani na jezicima proizašlim iz nekadašnjeg srpskohrvatskog / hrvatskosrpskog kao i na makedonskom i slovenačkom jeziku, obuhvataju istraživanja iz oblasti društvenih nauka. Tematski fokus pojedinačnih izdanja biće određen kako aktuelnim razvojem istraživačkog rada u regiji tako i interesovanjem naučne javnosti i uredništva.

Sledeći ovaj princip, temu prvog broja predstavlja jedan od fenomena zajedničkih svim

društvima na postjugoslovenskom prostoru. Radi se o procesu društvene transformacije u periodu od početka devedesetih godina 20. veka do danas, koja svakako predstavlja važan istorijski prelom. Ovaj prividno okončan proces temeljne promene kako ekonomskog tako i političkog sistema u celoj istočnoj i jugoistočnoj Evropi imao je niz društvenih posledica koje do danas nisu u dovoljnoj meri istražene. Čak i u brojnim radovima, objavljenim u zapadnoevropskom naučnom kontekstu, a koji pre svega teorijski pokušavaju da uoče (ne)pravilnosti u pomenutom procesu, prostor bivše Jugoslavije predstavlja „vruć krompir“ koji se kao „izuzetak“ uglavnom zaobilazi. Tek poslednjih godina na ovom području mogu se zabeležiti značajniji kritički radovi o procesu transformacije. Pritom se i tu – bar u dobrom delu – može uočiti pretežno interesovanje za systemske, ako ne i „tehničke“ aspekte promene, dok se ispitivanje posledica transformacije na same društvene odnose svodi tek na retka „razmišljanja na temu“. Stoga, u ovom broju predstavljamo upravo radove koji se upuštaju u kritičku analizu navedenih fenomena. Ove studije su rezultat istraživanja autora različitih disciplinarnih profila i interesovanja, a objavljeni su u nekoliko novijih publikacija.*

Prilozi se bave različitim aspektima pomenutog procesa i obuhvataju sledeće teme: promena društvenih odnosa u (post)tranzicijskim društvima (Ćurković: *Tranzicija i solidarnost*), idejni okviri političke transformacije u Sloveniji (Kirn: *Nacrt tranzicije u kapitalističkoj nacionalnoj državi kao projekat liberalnog proleća*), transformacija obrazovnog sistema (Krašovec: *Realna supsumpcija u hramu duha*), razvoj društvenih odnosa u oblasti kulturnog rada (Pejić: „*Koncept vikenda više ne postoji!*“) i transformacija urbanog prostora u postsocijalističkom kontekstu (Jadžić: *Prostor, urbanizam, politika u postsocijalističkom gradu*; Ćurčić: *Kritika klerikalizacije Novog Sada*). Radovi pritom predstavljaju, na osnovu kako tematskog fokusa tako i inovativnih teorijskih pristupa, važan doprinos jednoj široj kritičkoj analizi promena, čiji se uticaj ne tiče samo „teorije“, već i svakodnevnog života ljudi na postjugoslovenskom prostoru. Iz tog razloga ovaj broj posvećujemo upravo ovoj temi.

Uredništvo

* Informacije o zbornicima u kojima su tekstovi prvobitno objavljeni videti na kraju svakog priloga.